

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Β΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή.)

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

1. Λ
2. Λ
3. Σ
4. Σ
5. Λ

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Ο αρθρογράφος οργανώνει το επιχειρήμα του ως εξής:

- Στη θεματική περίοδο διατυπώνει την αποδεικτέα θέση, ότι δηλαδή η υποβάθμιση της ποιότητας της ενημέρωσης μέσω των ΜΜΕ δεν έγινε ξαφνικά, αλλά ήρθε ως απότοκο συμπεριφορών και καταστάσεων.
- Στα σχόλια -λεπτομέρειες παρουσιάζονται οι παράγοντες και οι συνθήκες που συνέβαλαν στην υπονόμηση της αξιοπιστίας τους, όπως η ανοχή που έδειξαν εκδότες και δημοσιογράφοι προς τα επικοινωνιακά και οικονομικά παιχνίδια, η κρίση που έπληξε την αγορά, η μείωση του αναγνωστικού ενδιαφέροντος της νέας γενιάς κυρίως, καθώς επίσης και τα παιχνίδια συμφερόντων από τις εκάστοτε πολιτικές εξουσίες.
- Κατακλείδα δεν υπάρχει.

Οι διαρθρωτικές λέξεις / φράσεις που χρησιμοποιούνται είναι οι εξής:

- Είναι γεγονός ότι → εισάγει στον λόγο τη βασική (αποδεικτέα) θέση της παραγράφου, με τη μορφή δήλωσης που δεν μπορεί να αμφισβητηθεί ·

- αλλά → παρουσιάζει εμφατικά τον βασικό άξονα της αποδεικτέας θέσης, εστιάζοντας στο πώς δημιουργήθηκε (... *δεν προέκυψαν ως κεραυνός εν αιθρία αλλά καλλιεργήθηκαν* ...) ·
- ή και → προσθέτει ένα επιπλέον στοιχείο (*αυτό της βοήθειας*) σε αυτό που ήδη έχει αναφερθεί (*την ανοχή εκδοτών και δημοσιογράφων*), εμπλουτίζοντας το νόημα·
- ιδιαίτερα → αποτελεί στοιχείο διάκρισης· συγκεκριμένα, εισάγει στον λόγο ξεχωριστή αναφορά στις νεότερες γενιές, σε σχέση με την αλλαγή των αναγνωστικών συνηθειών·
- ακόμη περισσότερο → επιτείνει το βασικό νόημα της περιόδου, δηλ. την υπονόμηση της αξιοπιστίας των ΜΜΕ.

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

- δεν εμφανίστηκαν
- αναπτύχθηκαν, προωθήθηκαν
- υλοποιήθηκε, έγινε, πραγματώθηκε
- επαναπαύθηκαν
- ενέτειναν, ενίσχυσαν

ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 30)

Αναμένεται οπωσδήποτε να τεθεί τίτλος στο άρθρο, ο οποίος αξιολογείται και ως προς την πρωτοτυπία, τη δημιουργικότητα κ.λπ.

Ως προς το περιεχόμενο, ο μαθητής / η μαθήτρια μπορεί και πρέπει να αξιοποιήσει στοιχεία του κειμένου ως προς τα πλεονεκτήματα της έκδοσης ηλεκτρονικής εφημερίδας έναντι των άλλων μέσων. Ειδικότερα, θα μπορούσε να αναφέρει πως η εφημερίδα υπερτερεί των υπόλοιπων ηλεκτρονικών μέσων, εφόσον:

- Τα άρθρα που δημοσιεύονται σε αυτή είναι ενυπόγραφα, άρα διασφαλίζεται σε κάποιο βαθμό η αξιοπιστία και η εγκυρότητά τους.
- Απαιτείται εξονυχιστικός έλεγχος και καταγραφή των πηγών πριν τη δημοσίευση.
- Το ζητούμενο είναι η ενημέρωση και όχι ο εντυπωσιασμός, διότι είναι απαραίτητο ο αναγνώστης να αφιερώσει χρόνο, προκειμένου να διαβάσει και να επεξεργαστεί τα άρθρα.
- Προάγει τη γλωσσική καλλιέργεια των αναγνωστών μέσω του προσεγμένου λόγου και του επίσημου και τυπικού ύφους που περιλαμβάνει.

- Έχει απήχηση και σε ανθρώπους μεγαλύτερης ηλικίας, οι οποίοι ενδεχομένως δεν έχουν εξοικειωθεί με άλλα μέσα ηλεκτρονικής επικοινωνίας.
- Δημοσιεύεται σε τακτά χρονικά διαστήματα, εν προκειμένω ανά μήνα, άρα διαθέτει μια τυπική οργάνωση κι έναν βασικό σχεδιασμό που προϋποθέτουν πνευματικό μόχθο και ασκούν αναλόγως τη νόηση.
- Δίνει τη δυνατότητα συμμετοχής σε όλους τους μαθητές, και όχι μόνον σε όσους είναι ενεργοί στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.
- Αποτελεί προϊόν συλλογικής προσπάθειας, άρα λειτουργεί ως παράγοντας συνοχής της σχολικής κοινότητας.
- Απηχεί τις απόψεις των μαθητών με ζωντάνια, αμεσότητα, αλλά και νηφαλιότητα, χωρίς να χάνει το μέτρο και χωρίς παρεκτροπές.

ΘΕΜΑ 3 (μονάδες 20)

Ως σχήματα λόγου, με τα οποία περιγράφεται η ψυχική κατάσταση του ποιητικού υποκειμένου στον τόπο που ζει (στ. 1-18), μπορούν να θεωρηθούν τα ακόλουθα:

- Σαν ένα πουλί με σπασμένη φτερούγα (παρομοίωση)
- σαν ένα πουλί που δεν μπόρεσε να βαστάξει τον αγέρα και τη φουρτούνα (παρομοίωση και μεταφορά)
- πέφτει το βράδυ: (μεταφορά)
- πάνω στο πράσινο χορτάρι είχαν χορέψει όλη τη μέρα τρεις χιλιάδες άγγελοι (εικόνα υπερρεαλιστική)
- γυμνοί σαν ατσάλι (παρομοίωση)
- πέφτει το βράδυ χλωμό (μεταφορά και προσωποποίηση)
- οι τρεις χιλιάδες άγγελοι μαζέψαν τα φτερά τους (εικόνα)
- ένα σκυλί ξεχασμένο που γαβγίζει μοναχό (εικόνα οπτική και ηχητική)

Όλα τα παραπάνω εκφραστικά μέσα διαμορφώνουν μία ατμόσφαιρα σκληρότητας, προκλητικού εντυπωσιασμού (οι ατσάλινοι άγγελοι που χορεύουν) αλλά και ήττας (το πουλί με τη σπασμένη φτερούγα) και μοναξιάς (το σκυλί που γαβγίζει ξεχασμένο), σε σχέση πάντα με το εξωτερικό περιβάλλον, εφόσον αυτό επιλέγει να περιγράψει το ποιητικό υποκείμενο.

Ειδικότερα, το ποιητικό υποκείμενο νιώθει πως ζει σε έναν τόπο που το αποδυναμώνει, τον ακυρώνει και το καταρρακώνει ψυχικά, εγκλωβίζοντάς το και στερώντας του ακόμη και το παραμικρό αίσθημα ελευθερίας (στ. 1-5). Αισθάνεται ανίσχυρο απέναντι στις όμορφες,

αλλά σκληρές εικόνες που πάλλονται και αλλάζουν μπροστά στα μάτια του (στ. 6-9) και καταλήγει μόνος του, σε μια κατάσταση βαθιάς μελαγχολίας και ματαιώσης (στ.10-18)

Σημείωση: Στις απαντήσεις δίνονται όλα τα εκφραστικά σχήματα για λόγους πληρότητας, ο μαθητής / η μαθήτρια, ωστόσο, χρειάζεται, βάσει της εκφώνησης, να εντοπίσει μόνο τέσσερα.

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Το ποιητικό υποκείμενο αναζητά τη λύτρωση μακριά από το μουντό και στενόχωρο περιβάλλον, στο οποίο ζει, και επιλέγει ως τρόπο ζωής την ησυχία και την απομόνωση. Συγκεκριμένα, δείχνει να αναζητά έναν τρόπο ζωής λιτό, ήσυχο και κοντά στη φύση (*Τώρα γυρεύω λίγη ησυχία / θα μου έφτανε μια καλύβα σ'ένα λόφο/ ή σε μια ακρογιαλιά*) και αποζητά ένα παράθυρο με θέα στο απέραντο γαλάζιο της θάλασσας (*θα μου φτανε μπροστά στο παράθυρό μου / ένα σεντόνι βουτηγμένο στο λουλάκι / απλωμένο σαν τη θάλασσα*), για να ξεκουράσει το βλέμμα και την ψυχή του. Θέλει να ζει σε ένα μικρό και ταπεινό σπίτι με απλά καθημερινά πράγματα, ανεπιτήδευτης ομορφιάς και ουσίας (*στη γλάστρα μου / έστω κι ένα ψεύτικο γαρούφαλο / ένα κόκκινο χαρτί σ'ένα τέλι / έτσι που να μπορεί ο αγέρας να το κυβερνά χωρίς προσπάθεια*). Τέλος, αποζητά την ηρεμία που χαρίζουν οι ήχοι από το βέλασμα των προβάτων (*τα κοπάδια θ'αντιλαλούσαν*) και ο χωρίς κανένα άγχος ή έγνοια ύπνος του ανθρώπου που ζει απαλλαγμένος από τα περιττά. Μέσα σε αυτά τα «περιττά» εντάσσει ακόμη και την ενημέρωση ή και τη γνώση – τον έχουν κουράσει τόσο πολύ, ώστε αποποιείται ακόμη και το παραμικρό φως που θα του επέτρεπε να διαβάσει (*και θα' πεφτα να κοιμηθώ / γιατί δεν θα 'χα / ούτε ένα κερί ν' ανάψω / φως / για να διαβάσω*).

Για το δεύτερο σκέλος κάθε απάντηση θεωρείται σωστή, αρκεί να είναι με σαφήνεια και επάρκεια διατυπωμένη.